

softconsulting

Autor: Lejla Softić, dipl.oec.¹

Ekološki trendovi i inovacije

Cirkularna ekonomija, održivi razvoj i [zero waste koncept](#) su relativno novi ekonomski pojmovi koji imaju za cilj napraviti potrebne promjene u ekonomiji i unaprijediti je s društvenog, ekonomskog i ekološkog aspekta. Da bi se to postiglo neophodne su inovacije sa ciljem produženja vijeka trajanja sirovina koje se koriste za proizvodnju, ali i pronalaska načina za popravak, prenamjenu, recikliranje, preradu ili ponovnu upotrebu dijelova proizvoda kako bi u budućnosti bilo potrebno koristiti manje sirovina. Suvremena preduzeća sve više shvaćaju značaj inovacija za primjenu suvremenih ekoloških trendova, prepoznajući pri tome potencijal za rast i razvoj vlastitog poslovanja.

Šta je zero waste koncept?

Zero waste koncept podrazumijeva očuvanje svih resursa putem odgovorne proizvodnje, potrošnje, ponovne upotrebe proizvoda, ambalaže i materijala bez spaljivanja i bez ispuštanja u zemlju, vodu ili zrak koji ugrožavaju okoliš ili ljudsko zdravlje. Podrazumijeva usmjeravanje ljudi u promjeni njihovih životnih stilova i praksi kako bi oponašali održive prirodne cikluse, gdje su svi odbačeni materijali dizajnirani da postanu resursi koje drugi mogu koristiti. To znači dizajniranje i upravljanje proizvodima i procesima kako bi se sistematski izbjegavala i eliminisala količina i toksičnost otpada i materijala, sačuvali i oporavili svi resursi, a ne spalili ili zakopali ih.

Značaj inovacija za cirkularnu ekonomiju

Transformacija linearne u cirkularnu ekonomiju podrazumijeva brojne promjene: od promjena ponašanja potrošača koji trebaju prihvatiti novi stil života i način potrošnje, preko regulatornih promjena koje uključuju kreiranje novih propisa u oblasti ekologije i poticaja za njihovu primjenu, do promjena u načinu poslovanja suvremenih preduzeća (održivi razvoj i zero waste koncept). Stoga inovacije imaju poseban značaj za poduzimanje potrebnih promjena i transformaciju linearne u cirkularnu ekonomiju.

Inovacije imaju poseban značaj za cirkularnu ekonomiju jer omogućavaju poboljšanje efikasnosti korištenja resursa, produženje životnog vijeka proizvoda i/ili njegovih dijelova, čime se ostvaruju ekološke, društvene i ekonomske koristi. Inovacije se mogu svrstati u slijedeće kategorije:

- okolišne tehnologije
- organizacijske inovacije za okoliš
- inovacije proizvoda i procesa koji nude okolišne koristi
- sistemske inovacije za okoliš.

softconsulting

Eko inovacije i održivi razvoj

Održivi razvoj podrazumijeva kreiranje kompromisa između ekonomskog rasta i potrebe zaštite resursa i okoliša. Njegova suština je postizanje ravnoteže između ekonomskih, socijalnih i okolišnih zahtjeva kako bi se osiguralo zadovoljavanje potreba sadašnje generacije, bez ugrožavanja mogućnosti budućih generacija da zadovolje svoje potrebe. Da bi se to postiglo neophodne su brojne eko inovacije.

Eko inovacije omogućavaju preduzećima da učine značajniji napredak u svom poslovanju, te tako izbjegnu ekološke posljedice u budućnosti. Pri tome je neophodne pomjene potrebno izvršiti duž cjelokupnog lanca vrijednosti, na način da se identificiraju krizna žarišta koja mogu uticati na poslovanje preduzeća, a zatim traže inovativna rješenja za to. Na taj način vrši se transformacija cjelokupnog poslovanja preduzeća, a eko inovacije postaju dugoročni pokretač ka održivom razvoju.

Inovativne tehnologije za upravljanje otpadom

Upravljanje otpadom jedan je od najvećih izazova sa kojim se trenutno suočava čovječanstvo. Kako bi smanjili učinak otpada na okoliš i klimatske promjene, sve više se javlja potreba za primjenom inovativnih tehnologija za 'pametno' upravljanje otpadom. Napredak u primjeni suvremenih tehnologija donosi i brojne inovacije za upravljanje otpadom.

Brojni su načini na koji se inovacije mogu koristiti za upravljanje otpadom: pretvaranjem otpada u energiju, stvaranjem novih načina za recikliranje plemenitih metala, evolucija novih tehnologija za prikupljanje i odlaganje otpada itd. 'Pametno' upravljanje otpadom odnosi se na svaki sistem koji koristi tehnologiju kako bi prikupljanje i odlaganje otpada bilo efikasnije, isplativije i ekološki prihvatljivije.

Aplikacije/platforme za reciklažu i kiosci za e-otpad samo su neke od inovacija koje su omogućile povećanje efikasnosti, smanjenje troškova i nove mogućnosti u industriji upravljanja otpadom. Inovativne tehnologije koje se sve više koriste za upravljanje otpadom uključuju 'pametne' kante za otpad, senzore za utvrđivanje nivoa otpada, robote za reciklažu/sortiranje otpada, mehanizme za vaganje kamiona za smeće, kompaktove smeća na solarni pogon itd.

Zaključak

Eko inovacije imaju za cilj smanjenje štete za okoliš i obezbjeđuju razvoj održivosti preduzeća. Omogućavaju razvoj novih ideja, operacija i procesa za zaštitu okoliša, te na taj način podupiru opstanak preduzeća, kreiranje prihvatljivije slike o njima na tržištu i postizanje ekološke održivosti.

Tehnološki napredak i napredak čovječanstva zavise od načina kreiranja i implementacije inovacija. Potražnja za eko inovacijama porasla je zbog pritiska suvremenog društva i globalnih ekoloških izazova. Eko inovacije osim što imaju brojne prednosti za okoliš, troškovno su isplativije za poslovanje suvremenih preduzeća, odnosno direktno su povezane sa dobiti i ostalim koristima koje preduzeća imaju od eko inovacija.

Suvremena preduzeća poduzimaju eko inovativne aktivnosti zbog regulatornih pritiska, većeg zadovoljstva potrošača, ali i zbog sve većeg rizika od globalnih klimatskih promjena odnosno kao dio vlastitog društveno odgovornog poslovanja. Brojni tržišni dionici (banke, investitori, poslovni partneri itd.) očekuju da preduzeća budu kreatori eko inovacija odnosno da se u svom poslovanju zalažu za zaštitu okoliša. Eko inovacije omogućavaju racionalnije korištenje sve oskudnijih prirodnih resursa i bolju energetska učinkovitost, ali i druge prednosti poput smanjenja troškova nabave materijala što omogućava veću konkurentnost preduzeća na globalnom tržištu. Eko inovacije pridonose održivom poslovanju preduzeća, a eko inovativno ponašanje obezbjeđuje bolji imidž preduzeća na tržištu.